

Till statsrådet och chefen för Finansdepartementet

Regeringen beslutade den 26 mars 1998 att tillkalla en särskild – Premiensionsmyndigheten – som skall fungera som försäkringsgivare för premiepensionen i det reformerade ålderspensions-systemet (Utredningen om bildandet av Premiensionsmyndigheten, Fi 1998:03). Till utredare utsågs generaldirektören Hans Jacobson.

Som experter i utredningen har ingått direktören Jan-Åke Brorsson, departementssekreteraren Ylva Grahn Agering, hovrättsassessorn Katarina Holmberg, enhetschefen Kristina Lundqvist, kanslirådet Astrid Nensén Ugglå, överdirektören Ingrid Petersson samt generaldirektören Sture Wallmon. Som experter har vidare varit förordnade aktuarien Bengt von Bahr, överstelöjtnant Lars-Göran Berglund, kanslichefen Johan Hellman samt hovrättsassessorn Hans Nyman. Den senare gruppen har dock endast i begränsad omfattning deltagit i utredningsarbetet, utan mera medverkat i det praktiska arbetet med att bygga upp myndigheten.

Huvudsekreterare har varit departementssekreteraren Ingrid Strömberg. Marianne Jonson har tjänstgjort som biträdande sekreterare.

Utredningen överlämnar härmed betänkandet Premiepensionsmyndigheten (SOU 1998:87).

Utredningsuppdraget är därmed slutfört.

Stockholm i juni 1998

Hans Jacobson

/Ingrid Strömberg

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
1 Utredningsuppdraget och dess genomförande	9
2 Premiensionsmyndighetens uppgifter och mål	11
2.1 Myndighetens uppgifter	11
2.2 Verksamhetsmål.....	12
3 Organisation	15
3.1 Myndighetens organisation och bemanning	15
3.2 Lokalisering	16
4 Samverkan och gränsdragning mellan Premiensions- myndigheten och socialförsäkringssektorn i övrigt	19
4.1 Information.....	20
4.2 ADB/IT-stöd	22
5 Kostnader och finansiering	25
5.1 Finansiering av myndighetens kostnader fram till den 1 januari 1999.....	25
5.2 Finansiering av myndighetens kostnader från år 1999.....	26
5.3 Tillsynsavgifter	28
6 Redovisning	31

7	Övriga frågor	33
7.1	Beredskapsfrågor	33
7.2	Regeringens särskilda direktiv till kommittéer och särskilda utredare	34
8	Fortsatt arbete	37

Bilagor

1	Kommittédirektiv	41
2	Förslag till instruktion	47
3	Budgetunderlag för år 1998	49
4	Förslag till regleringsbrev för 1998	51

Sammanfattning

Utredningen har haft i uppdrag att förbereda den myndighet, Premiepensionsmyndigheten, som skall vara försäkringsgivare för premiepension i det reformerade ålderspensionssystemet. Enligt direktiven skall förslag lämnas om bl.a. verksamhetsmål för myndigheten och riktlinjer för myndighetens organisation och verksamhet samt formerna för samråd med övriga socialförsäkringsorgan. Vidare har i uppdraget ingått att vidta de förberedande åtgärder som krävs för att myndigheten skall kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 1998. I utredningen har ingått företrädare för Regeringskansliet, Riksförsäkringsverket, Riksrevisionsverket och Försäkringskassaförbundet.

Förslag om verksamhetsindelning och verksamhetsmål för Premiepensionsmyndigheten lämnas i kapitel 2. Svårigheten att på detta stadium bedöma hur myndigheten bäst bör organisera sitt arbete framhålls där. Till kapitlet bifogas ett förslag till instruktion för myndigheten under uppbyggnadsskedet, dvs. fram till den 31 december 1998.

Frågor om myndighetens organisation, bemanning och lokalisering behandlas i kapitel 3. Med utgångspunkt i utredningens direktiv föreslås att Premiepensionsmyndigheten skall vara en liten myndighet med hög kompetens och vara lokaliserad till Stockholm. Vissa verksamheter skall dock kunna läggas ut på utomstående uppdragstagare när detta bedöms bli billigare och effektivare. I sådana fall kan verksamhet komma att förläggas till andra orter än Stockholm. Det totala antalet anställda i myndighetens centrala förvaltning bedöms uppgå till ca 50-80 personer när myndigheten är fullt utbyggd.

I kapitel 4 diskuteras frågor rörande samverkan och gränsdragning mellan Premiepensionsmyndigheten och övriga socialförsäkringsorgan. Utgångspunkten är att premiepensionssystemet är en del av det reformerade ålderspensionssystemet. För att kunna ge god service till den enskilde finns ett stort behov av samordning mellan Premiepensionsmyndigheten, Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna. Det gäller information till de försäkrade och frågor om ADB/IT-stöd. Även hanteringen av bl.a. ansökningar om och utbetalningar av pension från de olika delarna av pensionssystemet ställer krav på samordning.

Enligt de beräkningar som redovisas i kapitel 5 jämte bilagor bedöms myndigheten behöva en kredit i Riksgäldskontoret på 45 miljoner kronor för att finansiera myndighetens löpande kostnader under andra halvåret 1998. Den största utgiftsposten under den aktuella perioden beräknas bli kostnader i samband med organisationsuppbyggnaden. Investeringsbehovet bedöms för samma period uppgå till 22 miljoner kronor, och är till största del att hänföra till upphandlingen och utvecklingen av det IT-baserade administrativa system som skall hantera de individuella pensionskontona hos myndigheten.

I kapitel 5 diskuteras även den framtida finansieringen av myndigheten. Utredningens bedömning är att avgifterna under de första verksamhetsåren av fördelningskäl inte bör sättas så högt att de täcker myndighetens samtliga kostnader. I stället bör kostnaderna för uppbyggnaden av myndigheten spridas jämnare över tiden för att på så sätt kunna bäras av flera pensionssparare. Mot denna bakgrund föreslås att myndigheten skall kunna erhålla en långsiktig kredit i Riksgäldskontoret. Utredningen föreslår att myndigheten under hösten 1998 skall lämna ett underlag i denna fråga till regeringen.

Premiepensionsmyndigheten skall upprätta årsredovisning enligt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Samtidigt är myndigheten skyldig att följa det statliga regelsystemet för bl.a. redovisning och finansiering. Med utgångspunkt i en tidigare rapport från RRV angående redovisningsfrågor (RRV 1998:15) lämnar utredningen i kapitel 6 förslag om formerna för

den statliga redovisningen. Bl.a. föreslås att Premiensionsmyndigheten i likhet med andra myndigheter skall lämna en årsredovisning till regeringen.

I kapitel 8 redovisas avslutningsvis inriktningen av det fortsatta arbetet med uppbyggnaden av Premiensionsmyndighetens verksamhet och organisation.

1 Utredningsuppdraget och dess genomförande

Utredningen har haft i uppdrag att förbereda den myndighet, Premiepensionsmyndigheten, som skall vara försäkringsgivare för premiepension i det reformerade ålderspensionssystemet. Enligt direktiven (dir.1998:24, se *bilaga 1*) skall förslag lämnas om bl.a. verksamhetsmål för myndigheten och riktlinjer för myndighetens organisation och verksamhet samt formerna för samråd med övriga socialförsäkringsorgan. Vidare ingår i uppdraget att vidta de förberedande åtgärder som krävs för att myndigheten skall kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 1998.

Utredningen, där företrädare för Regeringskansliet, Riksförsäkringsverket, Riksrevisionsverket och Försäkringskassaförbundet har ingått, har haft tre sammanträden.

För att myndigheten skall kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 1998 har vissa centrala befattningshavare rekryterats, arbets- och organisationsplaner utarbetats, sökning av lokaler genomförts etc. I detta arbete har även ingått att ta kontakt och samråda med de myndigheter som i olika grad berörs av inrättandet av den nya myndigheten.

Samråd har skett med Arbetsgivarverket om arbetsgivarfrågor och myndighetens personalfunktion, med Kammarkollegiet i ekonomiadministrativa frågor, med Överstyrelsen för civil beredskap vad gäller myndighetens beredskapsplanering samt med Riksgäldskontoret i fråga om kapitalförvaltning m.m. Samråd har också ägt rum med Riksarkivet i frågor rörande utformningen av myndighetens arkivfunktion, varvid Riksarkivet har åtagit sig att

bistå i uppbyggnaden av arkivfunktionen. Samrådet med dessa myndigheter har huvudsakligen avsett sådana praktiska frågor som inte tas upp närmare i betänkandet. Ingen av myndigheterna har haft någon invändning mot det sätt på vilket myndighetens verksamhet föreslås bli uppbyggd på respektive myndighets ansvarsområde.

Vidare har utredningen i arbetets slutskede gett Finansinspektionen en allmän information om arbetsläget och planerna för den fortsatta verksamheten. Ett närmare samråd med inspektionen under hösten 1998 har överenskommit.

Slutligen har utredningen samrått med de berörda centrala arbetstagarorganisationerna, Statstjänstemannaförbundet, JUSEK och SEKO. En överenskommelse har träffats om att inleda diskussioner inom ramen för det centrala ramavtalet "Samverkan för utveckling".

Utredningen har mottagit skrivelser från Dalarnas läns allmänna försäkringskassa, Falu kommun, Härnösands kommun samt från riksdagsledamöter i Västernorrlands län. Vidare har utredningen tagit del av en skrivelse från Ljusdals kommun till statsrådet Åsbrink, en skrivelse från riksdagsledamöter i Dalarnas län till statsråden Klingvall och Åsbrink samt en skrivelse från Falu kommun till statssekreteraren Kari Lotsberg.

Under den korta tid som stått till utredningens förfogande har det inte varit möjligt att grundligt utreda och lämna slutliga förslag till lösningar i alla de frågor som är av betydelse för den kommande verksamheten. Detta gäller bl.a. det praktiska samarbetet med Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna. Premiépensionsmyndigheten kommer under andra halvåret 1998 att fortsätta detta arbete inför ikraftträdandet av det reformerade ålderspensionssystemet den 1 januari 1999.

2 Premiepensionsmyndighetens uppgifter och mål

2.1 Myndighetens uppgifter

Det nya ålderspensionssystemet innehåller flera olika delar. Huvudkomponenten är den *inkomstgrundade pensionen*, som i sig innehåller två delar: *inkomstpension* från ett fördelningssystem och *premiepension* från ett fonderat system. Den som inte har kunnat arbeta ihop en inkomstgrundad pension till viss nivå får en utfyllnad genom s.k. *garantipension*. Ålderspensionssystemet har vidare kopplingar till närliggande system som t.ex. förtidspension.

Premiepensionen skall skötas av Premiepensionsmyndigheten, medan de övriga förmånsslagen skall hanteras av Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna. Det är emellertid i grunden fortfarande fråga om ett sammanhållet allmänt ålderspensionssystem som måste kunna fungera på det sättet gentemot de försäkrade. En viktig utgångspunkt vid uppbyggandet av premiepensionsverksamheten måste alltså vara att skapa förutsättningar för ett väl fungerande samarbete mellan de olika socialförsäkringsorganen, som är inriktat mot en helhetsbild av de försäkrades situation.

Sedd mera utifrån behovet av en verksamhetsindelning innebär Premiepensionsmyndighetens uppgift som försäkringsgivare i premiepensionssystemet bl.a. att hantera pensionsmedel i värdepappersfonder, att besluta om och betala ut pensioner, att tillhandahålla efterlevandeskydd samt att informera om premiepensions-

systemet. Myndigheten skall också ansvara för den tillfälliga förvaltningen av avgiftsmedlen hos Riksgäldskontoret.

Det är svårt att redan nu ha någon helt bestämd uppfattning om hur myndigheten bäst bör vara organiserad och arbeta; säkra förebilder saknas. En bättre bild kommer att växa fram under det uppbyggnadsarbete som nu har inletts, men någon mer slutlig organisation bör inte läggas fast förrän verksamheten har prövats i praktiken.

Utredningen föreslår att myndighetens verksamhet tills vidare indelas i följande huvudsakliga verksamhetsområden:

- förvaltning av medel på Riksgäldskontoret
- förvaltning av medel i värdepappersfonder
- förvaltning av medel som hänför sig till livränteverksamheten eller efterlevandeskyddet före pensionstiden
- försäkringsadministration
- information och kundservice

2.2 Verksamhetsmål

Enligt direktiven skall utredningen lämna förslag till verksamhetsmål för myndigheten. Också i den delen gör bristen på praktisk erfarenhet och användbara jämförelseobjekt det svårt att i nuläget lämna förslag till konkreta och uppföljningsbara mål. När en första utvärdering av verksamheten har gjorts, kommer det att vara lättare att fastställa sådana mål. Allmänt kan sägas att myndigheten skall medverka till att ålderspensionssystemet som helhet kan möta kraven och önskemålen från de enskilda i olika situationer. Det måste också vara en ambition att kostnaden för de enskilda för administration av systemet över tiden skall vara lägre än vad som gäller för motsvarande verksamhet hos de privata försäkringsbolagen.

De förslag till verksamhetsmål som lämnas i det följande avser den fullt utbyggda verksamheten.

Förvaltning av medel på Riksgäldskontoret

Målet för den tillfälliga förvaltningen av pensionsmedlen i Riksgäldskontoret bör vara att med ett lågt risktagande och med hänsyn till kravet på betalningsberedskap uppnå så god avkastning på medlen som möjligt.

Förvaltning av medel i värdepappersfonder

Myndigheten skall kunna erbjuda ett brett utbud av fonder till en låg kostnad. Myndigheten skall på ett smidigt och kostnadseffektivt sätt tillgodose pensionsspararnas önskemål om val och byten av fonder. Gentemot fondförvaltarna skall verksamheten bedrivas på ett objektivet och effektivt sätt som så långt som möjligt gör det enkelt för förvaltarna att delta i systemet.

Förvaltning av medel som hänför sig till livränteverksamheten eller efterlevandeskyddet före pensionstiden

Målet för denna verksamhet bör vara att - inom de ramar som dras upp av placeringsreglerna i 7 kap. 9-11 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) - uppnå så god avkastning på medlen som möjligt med upprätthållande av tillräcklig likviditet och god kontroll av de risker som är förknippade med verksamheten.

Försäkringsadministration

Myndigheten skall administrera fondförsäkring under spartid och utbetalningstid samt såsom traditionell livförsäkring efterlevandeskydd före pensionstid och livränteförsäkring under utbetalningstid. För denna verksamhet skall myndigheten

- analysera riskrörelsen och bestämma riskpremier/arvsvinster så att de på ett skäligt sätt avspeglar riskutfallet,
- analysera driftskostnaderna och bestämma avgifterna så att de på ett skäligt sätt fördelas över försäkringsprodukterna,

- beräkna tillgodohavanden och belopp att utbetala enligt försäkringsmässiga principer,
- handlägga försäkringsfall och i övrigt utföra tjänster åt pensionsspararna på ett sätt som förenar kostnadseffektivitet med en hög servicenivå.

Vad gäller utbetalningar av premiepension kommer pensions- tagaren oftast att samtidigt uppbära inkomstpension, och då skall utbetalningen av de båda pensionslagen samordnas av Riksför- säkringsverket, så att den enskilde får en samlad utbetalning. Detta minskar avsevärt Premiepensionsmyndighetens praktiska arbete med utbetalningarna.

Målet för myndighetens verksamhet i denna del bör vara korrekta och effektiva betalningar. Redan med tanke på det stora antalet betalningar är det nödvändigt att myndigheten redan från början uppnår en hög grad av träffsäkerhet, dvs. rätt belopp till rätt person i rätt tid.

Efterlevandeskydd före pensionstiden

Vid sidan av kravet på god service till pensionsspararna och deras efterlevande bör det viktigaste målet för myndigheten vara att fortlöpande hålla en riktigt avvägd premie för efterlevandeskyddet.

Information och kundtjänst

Målet för detta verksamhetsområde bör vara att i samverkan med övriga socialförsäkringsorgan nå ut till pensionsspararna med en information om premiepensionssystemet och dess roll inom det reformerade ålderspensionssystemet som gör det möjligt för pensionsspararna att bedöma och påverka sin framtida pension. En ambition bör vara att så många som möjligt medvetet tar ställning till förvaltningen av de pensionsmedel som satts av för deras räkning. I kontakten med allmänheten skall hög tillgänglighet och snabb handläggning eftersträvas.

3 Organisation

3.1 Myndighetens organisation och bemanning

Av direktiven framgår att Premiensionsmyndigheten skall ledas av en styrelse med fullt ansvar inför regeringen. I styrelsen skall ingå personer med god kunskap om och bred erfarenhet av socialförsäkring, privat livförsäkring och de finansiella marknaderna samt även företrädare för allmänintresset.

I förarbetena till beslutet att bilda myndigheten anges vidare att Premiensionsmyndigheten bör vara en liten organisation med hög kompetens och att det inte skall vara nödvändigt för myndigheten att bygga upp egna resurser på alla verksamhetsområden (se prop. 1997/98:151, s 443). Premiensionsmyndigheten skall ha möjlighet att i stället anlita organ utanför myndigheten för skötseln av olika funktioner. På grund av regeringsformen gäller dock den begränsningen att myndigheten inte utan stöd av lag kan överlämna en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning till enskilda. Vidare måste synpunkter från tillsynsmyndigheterna, dvs. Finansinspektionen och Riksförsäkringsverket, inhämtas och beaktas.

I den mån det blir billigare och effektivare bör myndigheten alltså pröva om inte delar av verksamheten kan läggas ut på utomstående uppdragstagare. Exempel på funktioner där möjligheten till s.k. outsourcing bör prövas är IT-drift, kapitalförvaltning, försäkringsadministration och kundtjänst samt reception och andra

administrativa tjänster. Ätminstone när det gäller försäkringsadministrationen och kundtjänsten måste dock uppmärksammas den nyss angivna begränsningen att det inte går att överlämna myndighetsutövning till enskilda.

Vissa funktioner bör dock inte läggas ut på utomstående. Hit räknar utredningen i första hand de aktuariella beräkningarna och den löpande uppföljningen av verksamheten från aktuariell synpunkt. Denna funktion bör av säkerhetsskäl och med hänsyn till dess avgörande betydelse för systemet skötas i myndighetens egen regi.

Premiepensionsmyndighetens interna organisation avses byggas upp som en "platt" organisation med funktionsansvariga chefer placerade direkt under generaldirektören. Sådana funktioner kan vara t.ex. fondhandel, ekonomi, försäkringsadministration, kundtjänst, information och utbildning samt IT. Funktionerna kan i vissa fall sträcka sig över flera eller t.o.m. alla verksamhetsområden (jfr avsnitt 2.1).

På alla ovanstående områden kommer myndigheten att behöva ha personal med adekvat och delvis mycket hög kompetens. I den mån olika funktioner har lagts ut på utomstående uppdragstagare, kan naturligtvis myndighetens egen personal vara liten. Det krävs dock att myndigheten har särskild kompetens för att kunna beställa uppdragen samt följa uppdragstagarnas arbete och bedöma om de sköter sina uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Bl.a. i fråga om IT-driften bör denna gransknings- och uppföljningsverksamhet vara ganska omfattande och av hög kvalitet. När myndigheten är fullt utbyggd bedöms det totala antalet anställda vid myndigheten komma att uppgå till ca 50-80 personer. Härvid förutsätts dock att de personalintensiva funktionerna som t.ex. kundtjänst kan läggas ut på utomstående uppdragstagare.

3.2 Lokalisering

Av utredningsdirektiven framgår att myndighetens centrala förvaltning skall lokaliseras till Stockholmsområdet. Det finns däremot inget som hindrar att delar av den verksamhet som skall läggas ut på utomstående uppdragstagare förläggs till orter utanför Stockholm. Frågan får övervägas ytterligare i det fortsatta arbetet med uppbyggnaden av myndigheten.

4 Samverkan och gränsdragning mellan Premiensionsmyndigheten och socialförsäkringssektorn i övrigt

Som redan angetts består det reformerade ålderspensionssystemet av allmän ålderspension i form av inkomstgrundad ålderspension och garantipension. Inkomstgrundad ålderspension omfattar dels inkomstpension från fördelningssystemet, dels premiepension från premiepensionssystemet. Som framhållits redan i kapitel 2 är det av stor vikt att Premiensionsmyndigheten, Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna samarbetar på ett sådant sätt att ålderspensionssystemet betraktat som en enhet fungerar effektivt och med hög kvalitet på servicen till de enskilda.

Behovet av samordning mellan myndigheterna är därför stort. Det gäller informationen till de försäkrade men också frågor om ADB/IT-stöd. Till detta kommer bl.a. ansökningar om och utbetalning av pension från de olika delarna av pensionssystemet. Över huvud taget är det tydligt att det i praktiken kommer att uppstå en mängd skiftande situationer som kräver kontakt mellan den enskilde och socialförsäkringsadministrationen. Det blir en viktig uppgift att utforma rutiner som gör att administrationen som helhet kan möta de enskilda på ett smidigt sätt och tillgodose deras berättigade krav. Den närmare utformningen av dessa rutiner måste dock lämnas till fortsatta diskussioner mellan myndigheterna.

4.1 Information

I det reformerade pensionssystemet är det av stor vikt att varje försäkrad har grundläggande kunskaper om hur systemet fungerar och vilka möjligheter systemet ger att påverka den egna pensionen. Informationsarbetet skall därför ha sin utgångspunkt i de försäkrades olika behov både vad gäller innehållet i informationen och de kommunikationsformer som väljs.

Det krävs därför en tydlig rollfördelning och effektiv samverkan mellan Premiepensionsmyndigheten, Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna. Det är angeläget att en samlad grundinformation om pensionssystemet och den försäkrades tillgodohavande där enkelt kan erhållas, oavsett till vilken myndighet den försäkrade vänder sig. Informationen skall hålla hög kvalitet och anpassas till olika behov och målgrupper.

Hur informationen konkret skall utformas och distribueras för att möta den enskildes behov i olika situationer kommer att kräva ett fortgående nära samarbete mellan de berörda myndigheterna. Allmänt sett kan sägas att den som besöker ett försäkringskass kontor bör (utöver uppgifter om sin pensionsrätt och om inkomst- och garantipensionerna) kunna få följande information:

- Allmän information om det reformerade ålderspensionssystemet, inklusive en översiktlig information om premiepensionssystemet.

- Alla de uppgifter om sitt tillgodohavande i premiepensionssystemet som pensionstagaren skulle ha kunnat få om han eller hon hade vänt sig direkt till Premiepensionsmyndigheten (fondinnehav, andelsvärden, kostnadsuttag osv.).

- Prognoser över den framtida ålderspensionen utifrån olika antaganden. Prognosverktyget bör vara framtaget av Riksförsäkringsverket/försäkringskassorna och Premiepensionsmyndigheten gemensamt, så att var och en ansvarar för beräkningen av "sitt" pensionsslag men den enskilde får en samlad bild.

Samma basinformation som den som lämnas på kontoren bör också finnas tillgänglig genom telefonservice och på Internet hos både kassorna och Premiepensionsmyndigheten. Av basinformationen bör framgå vilken roll respektive institution har och hur man går vidare för ytterligare information. Däremot finns det knappast någon anledning att ha detaljerad information om t.ex. beräkning av pensionsrätt upplagd på Premiepensionsmyndighetens hemsida eller information om t.ex. fondsparande och sparstrategier på försäkringskassornas hemsidor. I stället bör det finnas ett genomtänkt system av länkar mellan de olika hemsidorna.

Varken försäkringskassorna eller Premiepensionsmyndigheten bör ge placeringsråd till pensionsspararna. Detta hindrar dock inte att det informationsmaterial som tas fram bör redovisa allmän kunskap om sparande och placeringar, om vilka metoder som finns för att begränsa risk osv. Sådan information kan vara nödvändig för att pensionssparare som inte tidigare kommit i kontakt med liknande sparformer skall kunna göra ett välgrundat val.

Det som hittills sagts gäller den enskildes behov av information om det reformerade ålderspensionssystemet. När det gäller ansvaret för utformningen av informationen gör utredningen följande bedömning.

Riksförsäkringsverket har ansvar för samordningen av informationen till de enskilda om det reformerade pensions-systemet. När det gäller ansvaret för informationen om inkomstpensionen respektive premiepensionen, bör man skilja mellan å ena sidan vem som skall ansvara för utformningen av informationen och å andra sidan vem som skall förmedla informationen till de enskilda. Enligt utredningens mening bör som huvudregel gälla att Riksförsäkringsverket skall ansvara för utformningen av all information om beräkning av pensionsrätt och om inkomstpensionen, även till den del informationen skall förmedlas till de enskilda av Premiepensionsmyndigheten. På motsvarande sätt bör Premiepensionsmyndigheten ansvara för utformningen av informationen om premiepensionen, även till den del informationen skall förmedlas av försäkringskassorna. I detta ligger även att det bör åligga Pre-

miepensionsmyndigheten att bidra med sin sakkunskap t.ex. i utbildningen av kassapersonal. På detta sätt undviks att de enskilda skulle kunna få motstridiga besked beroende på vart de vänder sig.

Att en myndighet ansvarar för utformningen av viss information betyder naturligtvis inte att de övriga socialförsäkringsorganen inte skall delta i arbetet. Tvärtom är det viktigt t.ex. att Premiepensionsmyndigheten utformar sin information med stort hänsynstagande till de synpunkter som kommer fram från Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna, särskilt när synpunkterna är grundade på erfarenheter av kundmöten på kassorna. Vidare måste viss information planeras och/eller utformas gemensamt. Det gäller bl.a. trycksaker som delas ut på begäran eller sprids i massutskick och kan även gälla information som utformas för medierna (TV, press).

Årlig information

Upplysningar om den enskildes intjänade pensionsrätt inom såväl fördelnings- som premiepensionssystemet skall lämnas i ett sammanhang senast den 31 mars andra året efter intjänandeåret. Beträffande intjänad pensionsrätt för åren 1995-1997 gäller dock att årsbesked lämnas senast den 31 maj 1999. I den årliga informationen skall också lämnas en prognos för den framtida pensionen (gemensamt prognosverktyg).

4.2 ADB/IT-stöd

Samverkan mellan socialförsäkringsorganen inklusive Premiepensionsmyndigheten är nödvändig vad gäller ADB/IT-stöd bl.a. för att kunna ge god information till de enskilda och för de framtida pensionsutbetalningarna. Enligt utredningens mening förutsätter en sådan samverkan dock inte gemensamt ägda system eller gemensam drift.

Premiepensionsmyndigheten bör i stället utveckla ett eget ADB-system som samordnas med övriga socialförsäkringssystem. Detta bör praktiskt kunna ordnas genom att Riksförsäkringsverket/försäkringskassorna får viss behörighet till Premiepensionsmyndighetens ADB-system för att enligt förslaget ovan kunna tillhandahålla information till de enskilda. På motsvarande sätt bör Premiepensionsmyndigheten ha behörighet till delar av Riksförsäkringsverkets/försäkringskassornas system.

5 Kostnader och finansiering

5.1 Finansiering av myndighetens kostnader fram till den 1 januari 1999

Kostnaderna för Premiepensionsmyndighetens administration skall täckas med avgifter som dras av från de försäkrades premiepensionskonton. Även kostnaderna för uppbyggnaden av verksamheten skall belasta pensionsmedlen. Enligt direktiven ingår det i utredningens uppdrag att göra en budget för myndigheten för perioden 1 juli - 31 december 1998. Vidare skall ett underlag lämnas för regeringens beslut om kredit i Riksgäldskontoret för att finansiera myndighetens kostnader under 1998.

Som framgår av det budgetunderlag som återfinns i bilaga 3 beräknas myndighetens driftskostnader under andra halvåret 1998 uppgå till 45 miljoner kronor. Den största utgiftsposten är kostnaden för organisationsuppbyggnaden, som beräknas uppgå till 15 miljoner kronor. Investeringsbehovet beräknas totalt till 22 miljoner kronor under samma tidsperiod och består i huvudsak av kostnaden för det kontoadministrativa system som skall upphandlas. Mot denna bakgrund föreslås kreditutrymmet på räntekontokrediten uppgå till 45 miljoner kronor och låneramen till 22 miljoner kronor för perioden 1 juli - 31 december 1998.

Riksförsäkringsverket har haft regeringens uppdrag att förbereda administrationen av det reformerade ålderspensionssystemet. I

beräkningen av Premi pensionsmyndighetens kostnader för år 1998 ingår inte sådana kostnader som verket ådragit sig under förberedelsearbetet och som bedöms som hänförliga till premiepensionssystemet. Enligt uppgift från Riksförsäkringsverket uppgår dessa kostnader till sammanlagt 7,6 miljoner kronor. Frågan om dessa kostnader skall belasta premiepensionssystemet får enligt utredningens mening prövas av regeringen.

5.2 Finansiering av myndighetens kostnader från år 1999

Som framgår ovan skall myndighetens kostnader täckas med avgifter från pensionsspararnas konton. Den totala behållningen på premiepensionskontona – basen för avgiftsuttaget – kommer 1999 att uppgå till ca 34 miljarder kronor och beräknas därefter öka med 15 - 20 miljarder kronor per år. År 2010 förväntas den totala behållningen uppgå till ca 300 miljarder kronor. Samtidigt bedöms myndighetens kostnader vara något högre under uppbyggnadsfasen, främst på grund av de investeringar som behöver göras under denna period. I betänkandet Lag om premiepension (SOU 1997:131) har myndighetens kostnader uppskattats till 1,2 - 1,7 miljarder kronor år 1999 för att därefter sjunka något¹.

En närmare beräkning av myndighetens kostnader år 1999 och framåt är på detta stadium knappast möjlig att göra. Det kan dock antas att kostnaderna under 1999 i vissa avseenden kommer att

¹ I betänkandet framhålls att kostnadsberäkningarna varit svåra att göra mot bakgrund av att myndighetens verksamhet saknar motsvarighet i den statliga förvaltningen. De beräkningar som utförts på utredningens uppdrag grundar sig på olika nyckeltal som framtagits med ett privat försäkringsbolag som jämförelseobjekt. Det nyckeltal som valts som utgångspunkt för bedömningen om Premi pensionsmyndighetens kostnader är driftskostnaderna i förhållande till antalet försäkrade, som bedömts uppgå till 200-300 kr per försäkrad och år. Därutöver har ett påslag gjorts för höga initiala kostnader under de första åren.

vara lägre än under ett "normalår" mot bakgrund av att vissa delar av försäkringsfunktionen inte kommer att aktualiseras förrän längre fram. Samtidigt kan det förutses att myndighetens kostnader för framtagande och spridning av information till allmänheten kommer att vara särskilt höga under det första verksamhetsåret.

Även om det för närvarande finns betydande osäkerheter i kostnadsuppskattningen, står det klart att myndighetens kostnader kommer att vara högst under den period då försäkringsverksamheten och behållningen på premiepensionskontona är under uppbyggnad. Om myndighetens kostnader - som ett räkneexempel - antas ligga i närheten av den nivå som anges i utredningen ovan (ca 1 miljard kronor) och dessa skall täckas med avgifter från pensionsspararna, skulle den årliga avgiften år 1999 behöva uppgå till ca 3 % av fondvärdet. Det är knappast rimligt att belasta pensionsspararna i den första generationen med så höga avgifter.

Enligt utredningens mening bör avgiftssättningen anpassas till premiepensionssystemets långsiktiga karaktär, varför det ekonomiska målet rörande full kostnadstäckning (5 § avgiftsförordningen) får uppnås under en längre period än normalt. Behovet av rörelsekapital får i stället tillgodoses genom en kredit i Riksgäldskontoret. På så sätt kan avgifterna hållas på en rimlig nivå. När sedan det ackumulerade underskottet i verksamheten blivit noll kan avgifterna sänkas.

Enligt 39 § lagen (1998:000) om införande av lagen (1998:000) om inkomstgrundad ålderspension har myndigheten under år 1999 även möjligheten att, efter regeringens medgivande, finansiera utgifter från avkastningen på de fonderade medel som förvaltats i Riksgäldskontoret.

Sammanfattningsvis föreslås att Premiepensionsmyndigheten under uppbyggnadsfasen av premiepensionssystemet medges undantag från 23 § kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188) samt att myndigheten under denna period erhåller en långsiktig kredit i Riksgäldskontoret för att finansiera underskott i verksamheten eller, vad avser år 1999, får dra av kostnader från avkastningen på fonderade medel i Riksgäldskontoret. Mot bakgrund av svårigheterna att nu bedöma Premiepensionsmyndighetens kostna-

der och finansiering föreslår utredningen att myndigheten i regleringsbrevet (se *bilaga 4*) får i uppdrag att under hösten 1998 inkomma till regeringen med ett underlag i denna fråga.

5.3 Tillsynsavgifter

Premiepensionsmyndigheten skall stå under tillsyn av Riksförsäkringsverket och Finansinspektionen. Riksförsäkringsverkets tillsyn skall avse att bestämmelserna om premiepension tillämpas på ett likformigt och rättvist sätt i förhållande till de enskilda. Finansinspektionens tillsyn skall avse den försäkringsmässiga verksamheten.

Enligt 10 § lagen (1998:000) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten skall försäkringsrörelselagens (1982:713) bestämmelse om avgifter för att bekosta Finansinspektionens tillsyn (19 kap. 15 §) vara tillämplig på Premiepensionsmyndigheten. De närmare bestämmelserna om tillsynsavgifterna finns i förordningen (1995:1116) om finansiering av Finansinspektionens verksamhet. Förordningen anger på vilka grunder avgifterna skall fastställas för olika typer av institut. Av 6 § förordningen framgår att vissa institut såsom Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag, börser, m.fl. betalar en årlig avgift som baseras på Finansinspektionens tidsredovisning för respektive institut och den timkostnad som fastställts av inspektionen.

Efter samråd med Finansinspektionen föreslår utredningen att denna ordning också skall gälla för Premiepensionsmyndigheten och att förordningen justeras i enlighet därmed.

Som övergripande princip gäller att samtliga kostnader som uppkommer skall finansieras inom premiepensionssystemet. Det bör därför övervägas om även Riksförsäkringsverkets tillsyn skall bekostas med avgifter. De närmare formerna för detta får klaras ut i det fortsatta arbetet, men en möjlig lösning är att även i detta fall tillämpa en debitering som utgår från en av Riskförsäkringsverket fastställd timkostnad.

6 Redovisning

Enligt lagen (1998:000) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten skall myndigheten upprätta årsredovisning enligt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL). Myndighet är vidare skyldig att också följa det statliga regelsystemet för redovisning och finansiering.

Lagen med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten träder i kraft år 1999. Fram till dess omfattas myndigheten enbart av det statliga regelverket.

Riksrevisionsverket har på uppdrag av regeringen redovisat vilka bestämmelser i det statliga regelsystemet som verket bedömer som nödvändiga för Premiepensionsmyndigheten och som därför inte kan bli föremål för undantag (RRV 1998:15). Utredningen skall med utgångspunkt från Riksrevisionsverket:s rapport lämna förslag angående formerna för den statliga redovisningen.

Utredningen delar Riksrevisionsverkets åsikt att Premiepensionsmyndigheten bör lämna en årsredovisning till regeringen i enlighet med vad som föreskrivs i förordningen (1996:882) om myndigheternas årsredovisning m.m. (FÅR). Detta underlag är viktigt bl.a. för regeringens resultatredovisning till riksdagen. Förordningens bestämmelser om delårsrapport och budgetunderlag bör också gälla för Premiepensionsmyndigheten. Utformningen av de finansiella delarna i årsredovisning respektive delårsrapport bör dock ske i enlighet med bestämmelserna i ÅRFL, vilket innebär undantag från Riksrevisionsverkets – från den 1 juli 1988 Ekonomistyrningsverkets – föreskrifter till 12 och 13 §§ bokföringsförordningen (1979:1212).

Vidare är det nödvändigt att Premiepensionsmyndigheten uppfyller kraven på rapportering till riksredovisningen vid Riksrevi-

sionsverket/Ekonomistyrningsverket av bl.a. finansstatistisk information. Frekvensen för inrapportering bör dock övervägas ytterligare; åtminstone under det första verksamhetsåret (1999) kan det vara motiverat med en lägre frekvens än vad som är normalt. Rapporteringen till Riksrevisionsverket/Ekonomistyrningsverket kräver vidare en annan uppställningsform för resultat- och balansräkning än den som gäller enligt ÅRFL. Riksrevisionsverket har därför föreslagit att Premiepensionsmyndigheten i den löpande redovisningen följer ÅRFL men i samband med inrapportering av års- och delårsbokslut till riksredovisningen gör en omklassificering och ombearbetning till de uppställningsformer som gäller inom staten enligt Riksrevisionsverkets/Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till bokföringsförordningen. Utredningen instämmer i det förslaget. De närmare formerna för arbetet får avgöras i samråd med Riksrevisionsverket/Ekonomistyrningsverket.

Beträffande övriga statliga ekonomiadministrativa regler föreslås inga undantag för Premiepensionsmyndigheten förutom vad gäller bestämmelserna om disposition av över- och underskott i 23 § kapitalförsörjningsförordningen (jfr avsnitt 5.2).

7 Övriga frågor

7.1 Beredskapsfrågor

Enligt 12 § beredskapsförordningen (1993:242) åligger det varje myndighet att beakta totalförsvarets krav. Myndighetens planering skall ske i samverkan med bl.a. berörda statliga och kommunala myndigheter. Riksförsäkringsverket är funktionsansvarig myndighet för funktionen Socialförsäkring och har till uppgift att svara för utbetalning av pensioner. Finansinspektionen är funktionsansvarig myndighet för funktionen Finansiella tjänster, vari ingår företag och myndigheter som inspektionen har tillsyn över. Överstyrelsen för civil beredskap har det övergripande ansvaret för att samordna beredskapsförberedelserna inom det civila försvaret.

Motiv kan finnas för att Premiensionsmyndigheten i beredskapsfrågor skall samverka med både Riksförsäkringsverket och Finansinspektionen på samma sätt som tillsynsansvaret delas mellan dessa båda myndigheter. Denna fråga får övervägas ytterligare i det fortsatta arbetet efter det att Premiensionsmyndighetens uppgifter under höjd beredskap klarlagts.

7.2 Regeringens särskilda direktiv till kommittéer och särskilda utredare

Enligt direktiven skall utredaren beakta regeringens generella direktiv till kommittéer och särskilda utredare om redovisning av regionalpolitiska konsekvenser (dir. 1992:50), om att pröva offentliga åtaganden (dir. 1994:23), om att redovisa jämställdhetspolitiska konsekvenser (dir. 1994:124) samt om att redovisa konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet (dir. 1996:49).

Regionalpolitiska konsekvenser

Som angetts i avsnitt 3.2 skall myndighetens kärnverksamhet förläggas till Stockholmsområdet, medan sådan verksamhet som skall läggas ut på utomstående uppdragstagare bedöms kunna i vissa fall med fördel förläggas till orter utanför Stockholm. Av skäl som redovisats i avsnitt 3.1 är det ännu inte klart hur mycket av verksamheten som kan läggas ut på uppdragstagare, och det är därför för tidigt att ange hur många arbetstillfällen som på detta sätt kan skapas utanför Stockholmsområdet.

För den del av myndighetens verksamhet som består i service till allmänheten saknar lokaliseringen i stort sett betydelse. Myndigheten kommer inte att ha något kontor för kundbesök utan utgångspunkten är att i så hög utsträckning som möjligt utnyttja moderna kommunikationsformer som t.ex. Internet. De som önskar personlig service kommer att kunna ringa myndigheten för samma kostnad oavsett geografisk hemort.

Offentliga åtaganden

Riksdagen har lagt fast principerna för ett nytt offentligt ålderspensionssystem, där premiepensionssystemet ingår. Enligt riks-

dagens beslut skall försäkringsfunktionen inom systemet handhas av en statlig myndighet, Premiepensionsmyndigheten. Det har enligt utredningens mening inte funnits anledning att pröva detta statliga åtagande.

Jämställdhetspolitiska konsekvenser

Utredningens förslag gällande Premiepensionsmyndighetens verksamhet bedöms inte få några jämställdhetspolitiska konsekvenser.

Konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet

Några konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet bedöms inte uppkomma till följd av inrättandet av myndigheten. Det är dock nödvändigt att säkerhetsfrågorna ges stor vikt vid uppbyggnaden av bl.a. det kontoadministrativa system som skall hantera de individuella pensionskontona.

8 Fortsatt arbete

Premiepensionsmyndighetens organisation och verksamhet kommer till stora delar att byggas upp och bemannas under andra halvåret 1998. Vissa funktioner behöver dock inte stå klara förrän under 1999. Nedan redovisas det fortsatta arbetet uppdelat på ett antal centrala områden.

Kontoadministration

En upphandling av ett IT-baserat administrativt system för att hantera de individuella pensionskontona har redan påbörjats. Utveckling och anpassning av detta system kommer därefter att ske fortlöpande med planerad driftstart hösten 1999. I detta arbete ställs långtgående krav på att leverentören säkrar systemet inför sekelskiftet.

Fondförvaltning

Avtal skall under hösten 1998 slutas med de fondförvaltare som skall medverka i premiepensionssystemet. Vidare skall ett system för köp och försäljning av fondandelar tas fram och tillföras det kontoadministrativa systemet.

Försäkringsfunktionen

Arbetet med att fastställa närmare villkor för bl.a. efterlevandeskydd och ålderspension samt utformningen av regelverket i detta avseende planeras vara klart i september 1998. Utveckling av tekniskt systemstöd skall pågå fortlöpande under hösten.

Aktuariefunktionen

Grunderna för försäkringsrörelsen skall färdigställas. Härtill kommer att reglera kraven på redovisning m.m. gentemot Finansinspektionen. Vidare skall en analys av kostnader och intäkter göras i syfte att fastställa avgiftsnivån och behov av kredit i Riksgäldskontoret.

Kundtjänst

Uppbyggnad och upphandling av kundtjänstfunktionen skall påbörjas under hösten. Samverkan avses ske med Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna för att åstadkomma en totalt sett effektiv lösning.

Information

Grundläggande information om premiepensionssystemet skall tas fram senast i mitten av augusti. Informationen skall sedan finnas tillgänglig på myndighetens hemsida samt i den samlade informationen från Riksförsäkringsverket och försäkringskassorna. Vidare skall en allmän beskrivning av fondsparande tas fram under hösten. Under hösten påbörjas även arbetet med att utforma en katalog över de fonder som kommer att finnas i systemet. För närvarande planeras inte några stora utskick av information till hushållen under 1998.

Juridik

Myndighetens verksamhet kommer att ställa krav på juridisk kompetens dels, till mindre del, för myndighetens egen administration, dels för den egentliga verksamheten i förhållande till pensionssparare och andra. Det senare innefattar både utvecklande av praxis och handläggning av ett sannolikt inte obetydligt antal ärenden om omprövning och överklagande av myndighetens beslut. I detta sammanhang skall också förhållandet till Riksförsäk-

ringsverket och Riksförsäkringsverkets partsroll klargöras. Uppbyggnad av en juristfunktion kommer att ske under hösten 1998.

Ekonomi

Under andra halvåret 1998 hanteras alla ekonomiadministrativa funktioner hos myndigheten av Kammarkollegiet. Ett eget ekonomiadministrativt system skall dock upphandlas och utvecklas i samråd med bl.a. Kammarkollegiet. Ekonomisystemet skall kopplas till det kontoadministrativa systemet och försäkringsverksamheten.

Förvaltning

En förvaltningsavdelning för myndighetsfrågor och administrativa ärenden skall byggas upp. Avdelningen skall också handha myndighetens interna ekonomiadministration samt ansvara för kontakterna med de kapitalförvaltare som skall sköta förvaltningen av medlen på Riksgäldskontoret.

Samverkan med den övriga socialförsäkringsadministrationen

Riksförsäkringsverket har haft regeringens uppdrag att förbereda det reformerade pensionssystemet. De delar som berör Premiepensionsmyndigheten överlämnas nu till denna. Ett fortsatt nära samarbete kommer att krävas under hösten 1998 för att klargöra myndigheternas olika roller och samarbetsformer. Detta gäller i första hand hur kommunikationen i olika ärenden skall ske mellan myndigheterna, hur informationen till medborgarna skall utformas och förmedlas, vissa beredskaps- och statistikfrågor, m.m.

Kommittédirektiv

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare tillkallas med uppgift att förbereda och bilda en myndighet - Premiepensionsmyndigheten - som skall fungera som försäkringsgivare för premiepensionen i det reformerade ålderspensionssystemet. Uppdraget skall slutföras under förutsättning att riksdagen godkänner regeringens kommande förslag om den nya myndigheten. Förslaget är avsett att lämnas i april i år i en proposition om inkomstgrundad ålderspension.

Utredaren skall lämna förslag om

- verksamhetsmål för den nya myndigheten,
- riktlinjer för myndighetens organisation,
- den kompetens som den nya myndigheten behöver,
- instruktion för myndigheten,
- myndighetens styrning samt principer för styrelsens arbetsuppgifter,
- former för den nya myndighetens kontakter med Riksförsäkringsverket, de allmänna försäkringskassorna och andra organ.

Utredaren skall vidta de förberedande åtgärder som krävs för att myndigheten skall kunna inleda sin verksamhet den 1 juli 1998. Därefter skall Premiepensionsmyndighetens organisation byggas upp så att premiepensionskapital under senare delen av år 1999

kan föras över från den tillfälliga förvaltningen hos Riksgäldskontoret till olika fondförvaltare.

Bakgrund

Efter en överenskommelse mellan de fem politiska partier som står bakom ålderspensionsreformen beslutade regeringen den 19 januari i år att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslag om ett nytt system för inkomstgrundad ålderspension. En del av detta system är fullt ut fonderat med individuella konton för de enskilda. Denna del kallas premiepensionssystemet.

Enligt lagrådsremissen skall Premiepensionsmyndigheten i huvudsak ha följande uppgifter.

Myndigheten skall fungera som försäkringsgivare för premiepension. Myndigheten skall i stor utsträckning bedriva en verksamhet som liknar den som bedrivs av privata försäkringsbolag. Verksamheten skall således drivas enligt försäkringsmässiga principer och huvuddelen av de rörelseregler som gäller för försäkringsbolag skall också gälla för myndigheten. Samtidigt är myndigheten en del av socialförsäkrings-administrationen.

Premiepensionsmyndighetens verksamhet skall finansieras genom avgifter från de enskilda pensionsspararnas tillgodohavanden i premiepensionssystemet. Verksamheten skall inte redovisas på statsbudgeten.

Myndigheten skall stå under tillsyn av såväl Finansinspektionen som Riksförsäkringsverket.

Uppdraget

En särskild utredare tillkallas med uppgift att lämna förslag till verksamhetsmål för den nya myndigheten samt att dra upp riktlinjer för myndighetens organisation.

Myndighetens organisation

Myndigheten skall agera på de finansiella marknaderna och samarbeta med en mängd företag på dessa marknader. Detta spelar stor roll för lokaliseringen av myndigheten. En utgångspunkt är därför att myndighetens kärnverksamhet skall förläggas till Stockholmsområdet. Ett ytterligare skäl för denna lokalisering är tids-schemat för myndighetens uppbyggnad.

För att det nya premiepensionssystemet skall kunna sättas igång under 1999 krävs ett omfattande uppbyggnadsarbete på mycket kort tid. För att detta skall vara möjligt är det nödvändigt att utnyttja den kompetens som framför allt finns i Stockholmsområdet. Inget hindrar dock myndigheten från att lägga ut verksamheter utanför kärnverksamheten på uppdragstagare utanför Stockholm.

Utredaren skall också ange vilken kompetens den nya myndigheten behöver utifrån vad som anförs i lagrådsremissen och den kommande propositionen om inkomstgrundad ålderspension.

Utredaren skall lämna förslag till instruktion för myndigheten samt till sådana ändringar som instruktionen kan föranleda i andra författningar.

Myndigheten skall ledas av en styrelse med fullt ansvar för verksamheten. I styrelsen bör det ingå personer med god kunskap om och bred erfarenhet av socialförsäkring, privat livförsäkring och de finansiella marknaderna. I styrelsen bör det också finnas företrädare för allmänintresset. Regeringen skall utse styrelse och myndighetschef.

Redovisning

Som framgår av lagrådsremissen skall myndigheten upprätta årsredovisning enligt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Den nya myndigheten är också skyldig att följa ett statligt regelsystem för redovisning. Mot bakgrund av å ena sidan de pro-

blem som två delvis parallella regelsystem för redovisning kan rymma och å andra sidan de särskilda behoven av en statlig redovisning har regeringen gett Riksrevisionsverket i uppdrag att undersöka vilka bestämmelser i det statliga regelsystemet för redovisning och ekonomisk förvaltning som är nödvändiga för den nya myndigheten och som därför inte kan bli föremål för undantag.

Riksrevisionsverket redovisade sitt uppdrag den 20 februari 1998 (RRV1998:15).

Utredaren skall, med stöd av Riksrevisionsverkets rapport lämna förslag om formerna för den "statliga" redovisningen.

Kostnaderna för administrationen av myndigheten skall täckas med avgifter som tas ut från de individuella premiepensionskontona. Även kostnaden för uppbyggnaden av myndigheten skall belasta premiepensionsmedlen. Det gäller även investeringar som initieras under utredningstiden. Det fordras därför ett regeringsbeslut om kredit hos Riksgäldskontoret (jfr 20 och 21 §§ lagen [1996:1059] om statsbudgeten). Utredaren skall lämna ett underlag för ett sådant beslut.

Samordning med annan verksamhet

Finansinspektionens tillsyn över myndigheten skall ta sikte på kapitalförvaltningen och den försäkringsmässiga verksamheten.

Riksförsäkringsverkets tillsyn över myndigheten skall omfatta de delar som ligger vid sidan av dessa verksamheter. Riksförsäkringsverket skall dessutom ha huvudansvaret för samordningen av information till de enskilda.

Riksförsäkringsverket ansvarar för ekonomistyrningen inom den nuvarande socialförsäkringsadministrationen och ansvarar som systemägare för de gemensamma ADB-systemen för verket och försäkringskassorna.

Utredaren skall belysa frågan om samverkan och gränsdragning mellan premiepensionsmyndighetens verksamhet och verksamheten i övriga socialförsäkringsorgan, och ägna särskild uppmärk-

samhet åt frågan om samordning av information till de enskilda. Det får dock godtas att åtskilliga frågor om samordning kan lösas först senare under premiepensionssystemets uppbyggnad.

I fråga om samordningen bör följande uttalande i lagrådsremissen tjäna till ledning för utredarens arbete. Det är inte möjligt att nu avgöra hur ADB-verksamheten i premiereservsystemet skall vara organiserad. Premiepensionsmyndigheten har ansvaret för ADB-systemet inom sitt område. Uppbyggnaden av ett sådant system kräver ett långtgående samarbete mellan Premiepensionsmyndigheten och RFV. Vid arbetsfördelningen emellan skall stor vikt läggas vid en effektiv samverkan mellan de olika socialförsäkringsorganen. Självfallet bör möjligheten att utnyttja befintliga administrativa resurser och rutiner inom socialförsäkringsområdet beaktas när Premiepensionsmyndigheten byggs upp. Denna myndighet och övriga socialförsäkringsorgan skall samarbeta på ett sådant sätt att systemet för den inkomstgrundade ålderspensionen fungerar effektivt och till en låg kostnad samtidigt som en hög kvalitet på informationen till de enskilda upprätthålls. Det är självfallet också av stor vikt att de särskilda IT-problem som är förenade med sekelskiftet uppmärksammas.

Myndighetens bemanning

Utredaren skall vidta de förberedande åtgärder som krävs för att den nya myndigheten skall kunna fungera fr.o.m. den 1 juli 1998. I detta ingår att bemanna den nya myndigheten och att vidta de åtgärder som bedöms nödvändiga för att verksamheten skall kunna starta. Till sådana åtgärder hör också att göra en budget och en verksamhetsplan för myndigheten som gäller perioden den 1 juli-31 december 1998. Utredaren skall lämna underlag till regeringen för direktiv för myndighetens verksamhet år 1999. Andra uppgifter är att ansluta den nya myndigheten till det statliga redovisnings-systemet, att lägga upp redovisningsplaner för myndighetens verksamhet och ingå de avtal som bedöms vara nödvändiga för att verksamheten skall kunna starta redan vid halvårsskiftet i år.

Bestämmelserna i 6 § anställningsförordningen (1994:373) om information om lediga anställningar behöver inte tillämpas när den nya myndigheten bemannas.

Utredaren skall hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om utredningens arbete och bereda dem tillfälle att framföra synpunkter samt genomföra förhandlingar enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Utredaren skall också samråda med berörda myndigheter och i sitt betänkande redovisa deras inställning till utredningens förslag.

Övrigt

Uppdraget skall redovisas senast den 18 juni 1998. För utredningsarbetet gäller regeringens direktiv till samtliga kommittéer och särskilda utredare om redovisning av regionalpolitiska konsekvenser (dir. 1992:50), om att pröva offentliga åtaganden (dir. 1994:23), om att redovisa jämställdhetspolitiska konsekvenser (dir. 1994:124), samt om att redovisa konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet (dir. 1996:49).et in.

Bilagan finns endast i den tryckta versionen.

Förslag till förordning med instruktion för Premiensionsmyndigheten för år 1998

Regeringen föreskriver följande.

Uppgifter

1 § Premiensionsmyndigheten har år 1998 till uppgift att bygga upp myndighetens verksamhet och organisation inför ikraftträdandet av det reformerade ålderspensionssystemet.

Verksförordningens tillämpning

2 § Verksförordningen (1995:1322) skall tillämpas på Premiensionsmyndigheten med undantag av 3–5, 12 och 34 §§.

Det som sägs i 6–9 §§ verksförordningen om myndighetens chef skall i stället gälla styrelsen.

Premiensionsmyndighetens ledning m.m.

3 § Premiensionsmyndigheten leds av en styrelse som ansvarar för verksamheten.

Generaldirektören ansvarar för och leder den löpande verksamheten enligt styrelsens direktiv och riktlinjer.

4 § Premiensionsmyndighetens styrelse består av högst sju ledamöter, generaldirektören inräknad.

Den som är styrelseledamot eller tjänsteman hos myndigheten får inte utan regeringens tillstånd vara ledamot eller suppleant i styrelsen för fondförvaltare som utövar fondverksamhet enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder eller i sjunde fondstyrelsen inom Allmänna pensionsfonden. Ledamoten eller den anställde får inte heller vara anställd hos eller åta sig uppdrag för en sådan förvaltare.

Revisorer

5 § Riksrevisionsverket skall årligen utse en eller flera auktoriserade revisorer att för verkets räkning granska Premiepensionsmyndighetens årsredovisning enligt 5 § lagen (1998:000) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten jämte räkenskaperna samt ledningens förvaltning. Revisorerna skall ha erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden i försäkringsbolag. De skall avge ett revisorsintyg till Riksrevisionsverket.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1998. Premiepensionsmyndighetens beslut om myndighetens uppbyggnad får även avse arbete som utförts före ikraftträdandet.

Förslag till regleringsbrev för år 1998 avseende Premiepensionsmyndigheten

Riksdagen har beslutat om Premiepensionsmyndighetens verksamhet för perioden 1 juli - 31 december 1998 (prop.1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, rskr. 1997/98:00).

Regeringen beslutar att följande skall gälla under perioden 1 juli - 31 december 1998 för Premiepensionsmyndigheten.

Verksamhet

Regleringsbrevet avser den period under vilken Premiepensionsmyndighetens verksamhet och organisation skall byggas upp inför ikraftträdandet av det reformerade ålderspensionssystemet den 1 januari 1999.

Verksamhetsmål och återrapportering

Ingen indelning görs av Premiepensionsmyndighetens verksamhet för perioden 1 juli - 31 december 1998.

Myndigheten skall på ett kostnadseffektivt sätt vidta de åtgärder som krävs för att premiepensionssystemet skall kunna fungera från år 1999. Härmed avses uppbyggnaden av ett system för hantering av premiepensionskonton, uppbyggnaden av försäkrings- och

aktuariefunktionen, utarbetande av standardavtal för samarbetsavtal med fondförvaltare, informationsåtgärder samt bemanning av myndigheten.

Åtterrapporing: Myndigheten skall i en särskild rapport till regeringen senast den 1 november 1998 redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av detta verksamhetsmål samt uppkomna kostnader.

Uppdrag

1. Premi pensionsmyndigheten skall lämna ett underlag avseende myndighetens kostnader och finansiering för år 1999. I underlaget skall ingå beräknade drifts- och investeringskostnader år 1999 samt förslag till finansiering vad avser beräknat avgiftsuttag, eventuellt förslag att ianspråkta fonderade medel i Riksgäldskontoret samt förslag till räntekontokredit (eller annan kredit) i Riksgäldskontoret. Myndigheten skall även lämna förslag till låneram i Riksgäldskontoret för år 1999.

Uppdraget skall redovisas senast den 20 augusti vad avser förslag till kredit och låneram i Riksgäldskontoret samt den 21 september 1998 vad avser övrigt underlag.

2. Premi pensionsmyndigheten skall lämna ett underlag för regeringens beslut om avgiftsförordning för myndigheten. Uppdraget skall redovisas senast i samband med årsredovisningen.

Finansiering

Avgifter och andra inkomster

På sikt skall Premiepensionsmyndighetens verksamhet finansieras med avgifter som tas ut från pensionsmedlen. Under år 1998 finansieras myndighetens verksamhet dock genom räntekontokredit och lån i Riksgäldskontoret.

Övriga bemyndiganden och ekonomiska villkor

Räntekonto

Myndigheten har tillgång till ett räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret. Kreditutrymmets storlek är 45 miljoner kronor.

Finansiering av anläggningstillgångar

Myndigheten disponerar under budgetåret 1998 en låneram på 22 miljoner kronor i Riksgäldskontoret för finansiering av anläggningstillgångar som används i verksamheten.

Undantag från EA-regler

Myndigheten undantas från bestämmelserna om över- och underskott i 23 § kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188).